

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะ
มุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและ
เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและ
ความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ได้พัฒนาขึ้นกับข้อมูล
เชิงประจักษ์ ประชากรในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภาคตะวันออก กลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 คน ได้มาโดยการสุ่ม
แบบหลายขั้นตอน ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรตาม คือ ลักษณะมุ่งอนาคต และความมานะ
อดสาหะในการเรียน ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง
เพศ เจตคติต่อการเรียน บุคลิกภาพ การอบรมเลี้ยงดู เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัด
ลักษณะมุ่งอนาคต แบบวัดความมานะอดสาหะในการเรียนและแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มี
อิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตที่ส่งผลต่อความมานะอดสาหะในการเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดย
ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์จำนวน 500 ฉบับ คิดเป็น
ร้อยละ 100 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้
ใช้โปรแกรม SPSS และวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและ
ความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ใช้โปรแกรม LISREL 8.5

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์อิทธิพลเชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะใน
การเรียนสรุปได้ดังนี้

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะใน
การเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมติฐานพบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิง
ประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 15.12; ค่า $p = 1.00$ ที่องศาอิสระ
เท่ากับ 39; ค่า $GFI = .996$; ค่า $AGFI = .99$; ค่า $CFI = 1.00$; ค่า $SRMR = .02$; ค่า $RMSEA = 0.00$
กราฟคิวพล็อตมีความชันกว่าเส้นแยงมุม มีความความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 1.88
ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) โดยค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรแต่ละตัวมีค่าค่อนข้างสูง
ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามคือ ลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าเท่ากับ .89 แสดงว่าตัวแปร
ทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตได้ร้อยละ 89 และ

ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามความมานะอดสาหะในการเรียนมีค่าเท่ากับ .68 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมานะอดสาหะในการเรียนได้ร้อยละ 68 ซึ่งโมเดลตามสมมติฐานนี้มีเส้นอิทธิพลที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติจำนวน 7 เส้นทางดังนี้ เส้นอิทธิพลระหว่างเจตคติต่อการเรียนต่อลักษณะมุ่งอนาคต เส้นอิทธิพลระหว่างการอบรมเลี้ยงดูต่อลักษณะมุ่งอนาคต เส้นอิทธิพลระหว่างการอบรมเลี้ยงดูต่อบุคลิกภาพ เส้นอิทธิพลระหว่างการอบรมเลี้ยงดูต่อความมานะอดสาหะในการเรียน เส้นอิทธิพลระหว่างความคาดหวังของผู้ปกครองต่อเจตคติต่อการเรียน เส้นอิทธิพลระหว่างเพศกับบุคลิกภาพ และ เส้นอิทธิพลระหว่างเพศกับความมานะอดสาหะในการเรียนจึงปรับแก้โมเดลโดยตัดเส้นทางที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติดังกล่าวออก

2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับแก้พบว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการตรวจสอบค่าไค-สแควร์มีค่าเท่ากับ 22.70; ค่า $p = .96$ ที่องศาอิสระเท่ากับ 36; ค่า $GFI = .99$; ค่า $AGFI = .98$; ค่า $CFI = 1.00$; ค่า $SRMR = .02$; ค่า $RMSEA = 0.00$ กราฟพิวล็อตมีความชันกว่าเส้นทแยงมุม มีความความคลาดเคลื่อนมาตรฐานสูงสุดเท่ากับ 1.98 ซึ่งมีค่าต่ำกว่าเกณฑ์ (2.00) โดยค่าความเที่ยงในการวัดตัวแปรแต่ละตัวมีค่าค่อนข้างสูง ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามคือ ลักษณะมุ่งอนาคตมีค่าเท่ากับ .88 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตได้ร้อยละ 88 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตามความมานะอดสาหะในการเรียนมีค่าเท่ากับ .70 แสดงว่าตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรความมานะอดสาหะในการเรียนได้ร้อยละ 70

เมื่อเปรียบเทียบดัชนีความสอดคล้องของข้อมูลเชิงประจักษ์ระหว่างโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายตามสมมติฐานกับ โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับแก้ พบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับแก้มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์มากกว่า มีจำนวนเส้นทางน้อยกว่า ดังนั้นผู้วิจัยจึงตัดสินใจเลือกโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่ปรับแก้มาใช้ในการอภิปรายผล

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอดสาหะในการเรียนมี 2 ตัว ได้แก่ ตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตและตัวแปรความคาดหวังของผู้ปกครองซึ่งมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .90 และ -.12 ตามลำดับมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตมีอิทธิพลต่อความมานะ

อุตสาหกรรมในการเรียนมากที่สุด ส่วนตัวแปรความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางลบต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน

4. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตมี 4 ตัว ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ความคาดหวังของผู้ปกครอง เพศ และบุคลิกภาพ โดยตัวแปรที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือ ตัวแปรสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .70 รองลงมาได้แก่ ความคาดหวังของผู้ปกครอง และบุคลิกภาพ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .55, และ .16 ตามลำดับมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ส่วนตัวแปรเพศมีอิทธิพลทางลบต่อลักษณะมุ่งอนาคตมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -.23 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคตมากที่สุดรองลงมาคือ ความคาดหวังของผู้ปกครอง เพศหญิง และบุคลิกภาพแบบเอ

5. ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความมานะอุตสาหะในการเรียนคือ สภาพแวดล้อมทางการเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .63 ความคาดหวังของผู้ปกครองมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .50 เพศ มีขนาดอิทธิพลทางลบเท่ากับ -.21 และบุคลิกภาพ มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ .15 มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แสดงว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อความมานะอุตสาหะในการเรียนมากที่สุด รองลงมาคือความคาดหวังของผู้ปกครอง เพศหญิง และบุคลิกภาพแบบเอ ตามลำดับ โดยมีตัวแปรลักษณะมุ่งอนาคตเป็นตัวแปรคันกลาง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตประกอบด้วย 4 ตัวแปร ตัวแปรที่มีอิทธิพลเชิงบวก ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ความคาดหวังด้านการเรียนของผู้ปกครอง และบุคลิกภาพแบบเอ ส่วนตัวแปรเพศ แสดงว่า เพศหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตมากกว่าเพศชาย ส่วนตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความมานะอุตสาหะในการเรียน ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคตมีอิทธิพลเชิงบวกและความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลเชิงลบ ตัวแปรต่าง ๆ ในโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอุตสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถอธิบายความแปรปรวนลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอุตสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ร้อยละ 88 และ ร้อยละ 70 ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีที่นำมาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้แก่แนวคิดของเคย์ (Kay, 1970) เกี่ยวกับการเกิดลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) เคย์กล่าวว่าขึ้นอยู่กับลักษณะความมั่นคงทางสังคมและเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม ในด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและด้านสภาพแวดล้อม และสอดคล้องกับหลักการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตของ เนอร์มี (Nurmi, 1991) ที่กล่าวว่าอิทธิพลของพ่อแม่ สิ่งแวดล้อมทางวัฒนธรรม ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมีอิทธิพลต่อ

พัฒนาการของลักษณะมุ่งอนาคตของเด็ก และแนวคิดของ แบนดูรา (Bandura, 1977) ที่แสดงให้เห็นว่าถ้าเด็กมีความคาดหวังสูงจะทำให้เด็กมีความมานะอดสาหะในการเรียนได้ ซึ่งสามารถอภิปรายผลได้ตามสมมติฐาน ดังต่อไปนี้

จากโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามสมมติฐานผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานเกี่ยวกับเส้นทางระหว่างตัวแปรแฝงไว้ 8 ข้อ แต่ผลการวิจัยพบว่า โมเดลตามสมมติฐานยังมีตัวแปรที่ไม่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียน คือ ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู และตัวแปรเจตคติต่อการเรียน จึงต้องมีการปรับโมเดล และมีผลทำให้เส้นทางระหว่างตัวแปรเปลี่ยนไปจากโมเดลสมมติฐาน ดังนั้นผลการวิจัยเกี่ยวกับเส้นทางระหว่างตัวแปรแฝงใน โมเดลจึงมีทั้งเป็นไปตามและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ดังนี้

1. สมมติฐานข้อ 1 กำหนดว่า “ ลักษณะมุ่งอนาคตมีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอดสาหะในการเรียน” ผลการวิจัยนี้เป็นไปตามสมมติฐาน โดยพบว่า ลักษณะมุ่งอนาคตส่งผลในทิศทางบวกต่อความมานะอดสาหะในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีการวางแผนในอนาคตเกี่ยวกับการศึกษา การประกอบอาชีพ จะรู้จักแก้ปัญหาและเลือกกระทำเพื่อให้แผนการศึกษาหรือการประกอบอาชีพที่วางไว้ในอนาคตประสบความสำเร็จ โดยมีแรงจูงใจให้เกิดความเพียรพยายามเอาใจใส่ในการเรียน มีความตื่นตัวสนใจทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเรียน มาโรงเรียนสม่ำเสมอ ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว มีความมุ่งมั่น ส่งงานตามที่ครูกำหนด มีการปรับปรุงข้อผิดพลาดในการเรียน และมีการแสวงหาความรู้เพิ่มเติม สอดคล้องกับ แมคเคลแลนด์ (McClelland, 1961, pp. 207-256 อ้างถึงใน เนตรชนก พุ่มพวง, 2546, หน้า 23) ที่กล่าวว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีพฤติกรรมคาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) เป็นผู้มีแผนการระยะยาว(Long-Range Planning) เพราะได้เห็นการณ์ไกลและจากผลการศึกษาของสิริพร คาวาน (2540 อ้างถึงใน เนตรชนก พุ่มพวง, 2546) ที่พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความขยันหมั่นเพียรในการเรียน

2. สมมติฐานข้อ 2 กำหนดว่า “ การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคตโดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านบุคลิกภาพ” ผลการวิจัยประเด็นนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ผลการวิจัยปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูไม่เป็นสาเหตุทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคต แสดงว่านักเรียนที่มีการคาดการณ์ไกล มีการวางแผนด้านการเรียน การประกอบอาชีพ และมีความเพียรพยายามจนประสบความสำเร็จนั้นไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเพียงแบบเดียว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม (2520) ที่พบว่า

เด็กที่ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากเป็นผู้ที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูงและในด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ส่งผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตด้วยแต่ในระดับต่ำกว่าการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

3. สมมติฐานข้อ 3 กล่าวว่า “เพศมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อลักษณะมุ่งอนาคต โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการอบรมเลี้ยงดูและบุคลิกภาพ ผลการวิจัยครั้งนี้มีทั้งประเด็นที่เป็นไปตามและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยประเด็นที่เป็นไปตามสมมติฐานคือ เพศมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคตและประเด็นที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานคือ เพศไม่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการอบรมเลี้ยงดูและบุคลิกภาพ

ผลการวิจัยแสดงว่าเพศหญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตมากกว่าเพศชาย กล่าวคือวัยรุ่นเพศหญิงจะมีการวางแผนการศึกษา การประกอบอาชีพในอนาคต และคิดหาวิธีการแก้ปัญหา รู้จักแก้ปัญหา และเลือกกระทำเพื่อให้แผนการศึกษาหรือการประกอบอาชีพที่วางไว้ในอนาคตประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิน (2520, หน้า 102-109) และ สุนิสา สิริวิพันธ์ (2541, หน้า 61-66) ที่พบว่าผู้หญิงมีลักษณะมุ่งอนาคตสูงกว่าผู้ชาย แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ นาคยา บิลันธนาพันธ์ (2526, หน้า 44) ที่พบว่าค่าเฉลี่ยของค่านิยมมุ่งอนาคตของครูสังคมศึกษาเพศชายจะสูงกว่าเพศหญิงในทุก ๆ ด้าน

อย่างไรก็ดีผลการวิจัยปรากฏว่าเพศมีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูแต่ไม่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ กล่าวคือเพศชายมีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ โจนส์ (Jones, 1954 อ้างถึงใน ชมนุช บุญสิทธิ์, 2541, หน้า 29) ที่กล่าวว่าสังคมไม่ได้มุ่งหวังให้เพศหญิงและเพศชายมีรูปแบบพฤติกรรมเหมือนกัน ดังนั้นการถูกอบรมสั่งสอนจากพ่อแม่จึงมีวิธีการแตกต่างกัน และจากการศึกษาของ คาแพลน (Kaplan, 1959, p. 293 อ้างถึงใน ชมนุช บุญสิทธิ์, 2541, หน้า 29) พบว่าเด็กหญิงจะได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่และผู้ปกครองมากกว่าเพศชาย

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าเพศไม่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพแบบเอ กล่าวคือ ไม่ว่าเพศหญิงหรือเพศชายก็มีบุคลิกภาพแบบเอได้ไม่แตกต่างกัน แสดงว่าเพศชายก็ดีหรือเพศหญิงก็ดี เป็นคนที่ทำงานรวดเร็ว รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความมานะอดทนหาเพื่อความสำเร็จในงานได้ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากกฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่กำหนดให้หญิงมีบทบาทในสังคมได้ทัดเทียมชาย จึงทำให้บุคลิกภาพของหญิงหรือชายไม่แตกต่างกัน

4. สมมติฐานข้อ 4 กล่าวว่า “บุคลิกภาพ เจตคติต่อการเรียน และสภาพแวดล้อมทางการเรียน มีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคต” ผลการวิจัยครั้งนี้มีทั้งประเด็นที่เป็นไปตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยประเด็นที่เป็นไปตามสมมติฐานคือ บุคลิกภาพและ

สภาพแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคตและประเด็นที่ไม่เป็นไปตาม
สมมติฐานคือ เจตคติต่อการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคต

ผลการวิจัยแสดงว่าบุคลิกภาพแบบเอมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคต โดยส่งผล
ในทิศทางบวกแสดงว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพที่รักความก้าวหน้า ทำงานด้วยความรวดเร็ว มีความ
เพียรพยายามเพื่อประสบความสำเร็จ จะเป็นผู้ที่มีการวางแผนในอนาคต และดำเนินการตามแผน
อย่างมีขั้นตอนรู้จักคิดแก้ปัญหาเพื่อให้ตนเองประสบความสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ
ปิยาภรณ์ กิจอุดมทรัพย์ (2539, หน้า 64) ได้ศึกษาพบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอเป็น
นักศึกษาที่ต้องทำงานแข่งกับเวลา รักความก้าวหน้า มีความพยายามที่จะฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อประสพ
ความสำเร็จในการทำงาน

นอกจากนี้ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าสภาพแวดล้อมทางการเรียนมีอิทธิพลทางตรงต่อ
ลักษณะมุ่งอนาคต โดยส่งผลในทิศทางบวกแสดงว่า นักเรียนอยู่ในสถานที่เรียนที่มีอากาศถ่ายเท
สะดวก ภายในห้องเป็นระเบียบเรียบร้อย ขนาดห้องเรียนเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน บริเวณ
ห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวน มีการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย ครูมีความเอาใจใส่นักเรียนมีการสร้าง
บรรยากาศแห่งความอบอุ่น ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้วยความเต็มใจ นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น
กล้าซักถามครูทั้งในด้านส่วนตัวและด้านการเรียน ในส่วนของเพื่อนต้องมีการพึ่งพาอาศัย
กันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน สนับสนุนกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จะทำให้
มีการวางแผนการศึกษาต่อหรือประกอบอาชีพ และจะดำเนินการตามแผนอย่างมีขั้นตอน
เมื่อประสบปัญหาที่จะคิดแก้ไขเพื่อให้ประสบความสำเร็จตามแผนที่วางไว้ ผลงานวิจัยนี้สอดคล้อง
กับแนวคิดของ เคย์ (Kay, 1970) เกี่ยวกับการเกิดลักษณะมุ่งอนาคต (Future Orientation) ขึ้นอยู่กับ
ลักษณะความมั่นคงทางสังคมและเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม ในด้านส่วนตัว ด้านครอบครัวและ
ด้านสภาพแวดล้อม สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพจ (Paige, 1978, p. 354-A อ้างถึงใน พิไลพร
แสนชมภู, 2546) ศึกษาพบว่าตัวแปรด้านบรรยากาศในชั้นเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญ

อย่างไรก็ดีผลงานวิจัยปรากฏว่าเจตคติที่ดีต่อการเรียนไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่ง
อนาคต กล่าวคือ เจตคติที่ดีต่อการเรียนไม่ได้เป็นสาเหตุของลักษณะมุ่งอนาคต แสดงว่า นักเรียน
ที่แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ สนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ ยอมรับในความสามารถและการสอน
ของครูเห็นคุณค่าของการศึกษาไม่ได้ทำให้เป็นคณมมองอนาคตข้างหน้าเกี่ยวกับการศึกษาหรือ
การประกอบอาชีพ ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนตรชนก พุ่มพวง (2546, หน้า 82) ศึกษา
พบว่า เจตคติที่ดีต่อการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับลักษณะมุ่งอนาคตของนักเรียน

5. สมมติฐานข้อ 5 กล่าวว่า “ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะ
มุ่งอนาคตและมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านเจตคติต่อการเรียน” ผลการวิจัยครั้งนี้มีทั้งประเด็นที่เป็นไป

ตามสมมติฐานและไม่เป็นไปตามสมมติฐาน โดยประเด็นที่เป็นไปตามสมมติฐานคือ ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคตและประเด็นที่ไม่เป็นไปตามสมมติฐานคือ ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านเจตคติต่อการเรียน

ผลการวิจัยแสดงว่าความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงต่อลักษณะมุ่งอนาคต โดยส่งผลในทิศทางบวก แสดงว่า ถ้าผู้ปกครองตั้งเป้าหมายในการศึกษาให้นักเรียนและต้องการให้นักเรียนบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้จะทำให้เด็กมีความมุ่งมั่น เพียรพยายามดำเนินการตามเป้าหมายที่ผู้ปกครองวางไว้และรู้จักคิดแก้ปัญหา หยุดการกระทำบางอย่างเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามสิ่งที่ต้องการซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทรอมคอร์ด และคณะ (Nurmi, 1991, p. 24 citing Trmonmsdorff et al., 1978) พบว่า วัยรุ่นที่ได้รับการสนับสนุนจากครอบครัวจะมีการมองอนาคตในแง่ดีและการศึกษาของ ฮาลด์แมน (Haldeman, 1993) พบว่าวัยรุ่นที่มีการมุ่งอนาคตจะมองโลกในแง่ดีมีความแน่นอนเกี่ยวกับการตัดสินใจในอนาคตและมีความไวต่อความหวังในอนาคต และสมคิด บุตรสนม (2541, หน้า 97) พบว่าความมุ่งหวังของผู้ปกครองเป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะมุ่งอนาคต

ผลการวิจัยแสดงว่าความคาดหวังของผู้ปกครองไม่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านเจตคติที่ดีต่อการเรียนซึ่งผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แสดงว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองไม่เป็นสาเหตุของเจตคติที่ดีต่อการเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้รับความคาดหวังด้านการเรียนจากผู้ปกครองมากไม่ได้ส่งผลให้นักเรียนแสดงออกในลักษณะพึงพอใจ สนใจมาเรียนอย่างสม่ำเสมอ รับในความสามารถและการสอนของครู เห็นคุณค่าของการศึกษา อาจเนื่องมาจากได้รับประสบการณ์ใหม่ที่ไม่ดีต่อการเรียน นักเรียนที่มีเจตคติที่ไม่ดีต่อการเรียนเพราะเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ เพราะตนเองต้องถูกครูหรือผู้ปกครองคอยจู้จี้บับคับให้เรียน ให้ทำการบ้านจึงเกิดความเบื่อหน่าย (แผนกจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513, หน้า 169-171 อ้างถึงในสมคิด บุตรสนม, 2541, หน้า 97)

6. สมมติฐานข้อ 6 กล่าวว่า “ การอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความมานะอดสาหะในการเรียนโดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต” ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยไม่ได้เป็นสาเหตุของความมานะอดสาหะในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่มีความเพียรพยายาม ตั้งใจทำงานตามที่ครูกำหนด แก้ไขข้อบกพร่องในการเรียนและแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยเพียงแบบเดียวซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วันเพ็ญ เกาสวัสดิ์ (2536, บทคัดย่อ) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมานะอดสาหะในการเรียน

7. สมมติฐานข้อ 7 กล่าวว่า “เพศมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อความมานะอดสาหะในการเรียน โดยมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการอบรมเลี้ยงดูและลักษณะมุ่งอนาคต” ผลการวิจัยครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน คือเพศไม่มีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอดสาหะในการเรียนและไม่มีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการอบรมเลี้ยงดู แสดงว่า เพศไม่ได้เป็นสาเหตุของความมานะอดสาหะในการเรียน กล่าวคือ เพศหญิงหรือเพศชายก็มีความกระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียร แก้ไขข้อบกพร่องแสวงหาความรู้เพิ่มเติมในการเรียนได้ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ เดลลา, ซิลวา และดูเซ็ค (Della, Selva, & Dusek, 1984) ที่ศึกษาพบว่าเพศชายมีความมานะอดสาหะต่ำกว่าเพศหญิงและผู้ที่ลักษณะทางเพศเป็นแบบเพศชายและเพศหญิงในคนเดียวกัน จะมีความมานะอดสาหะมากที่สุด และผลการวิจัยของ จงลักษณ์ สีหาราช (2548, หน้า 92) พบว่า การเป็นเพศหญิงหรือเพศชายไม่ได้ทำให้มีความมานะอดสาหะในการเรียนมากน้อยต่างกัน

8. สมมติฐานข้อ 8 กล่าวว่า “ความคาดหวังของผู้ปกครองมีอิทธิพลทางตรงต่อความมานะอดสาหะในการเรียนและมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านลักษณะมุ่งอนาคต” ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับสมมติฐาน กล่าวคือ ความคาดหวังของผู้ปกครองเป็นสาเหตุของความมานะอดสาหะในการเรียนแต่พบว่ามีอิทธิพลในทางลบ แสดงว่า ผู้ปกครองที่มีความคาดหวังในด้านการเรียนของนักเรียนมากเกินไปจะทำให้นักเรียน เหนื่อยหน่ายและไม่กระตือรือร้นในการเรียน เป็นสาเหตุให้เกิดความเครียดและไม่มีความขยันหมั่นเพียร จากทฤษฎีจิตสังคม (Psychosocial Theory) ของ อิริคสัน (Erikson, 1968) เด็กจะพัฒนาคุณสมบัติเองจริงเองจึงเพื่อเป็นการปรับตัวให้เป็นไปตามความคาดหวังของครูและผู้ปกครองเด็กที่มีครูและพ่อแม่ช่วยเหลือ แนะนำในการเรียน การเล่น ตั้งความหวังกับเด็กพอสมควรจะทำให้เด็กเกิดกำลังใจที่จะพัฒนาความมานะอดสาหะในการเรียน ดังนั้นเมื่อผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านการเรียนกับนักเรียนพอสมควรคือไม่มากไม่น้อยจนเกินไปจะทำให้นักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาของอนาคตในการศึกษา การประกอบอาชีพและแสวงหาทางเลือกที่ดีที่สุด โดยมีการคาดการณ์ถึงผลดีผลเสียที่จะเกิดขึ้นในอนาคตและมีความกระตือรือร้นที่จะดำเนินการตามแผนให้ประสบความสำเร็จ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. สิ่งที่สำคัญที่สุด ในการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหะในการเรียนของนักเรียนคือ สภาพแวดล้อมทางการเรียน ในด้านสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน ครูควรมีความเอาใจใส่นักเรียนมีการสร้างบรรยากาศแห่งความอบอุ่น ให้คำปรึกษาแก่นักเรียนด้วยความเต็มใจ นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น กล้าซักถามครูทั้งในด้านส่วนตัวและด้านการเรียน ในด้านลักษณะทางกายภาพโรงเรียนควรจัดสถานที่เรียนที่มีอากาศถ่ายเทสะดวก ภายในห้องเป็นระเบียบเรียบร้อย

ขนาดห้องเรียนเหมาะสมกับจำนวนนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวน มีการใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย ในส่วนของเพื่อนต้องมีการพึ่งพาอาศัยกันมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน สนับสนุนกันทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน จะทำให้มีลักษณะมุ่งอนาคตแล้วจะทำให้มีความเพียรพยายามอดทน กระตือรือร้นในการเรียนให้ประสบความสำเร็จ

2. บทบาทสำคัญของพ่อแม่ หรือผู้ปกครองในการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหัสในการเรียนของนักเรียน คือ พ่อแม่ หรือผู้ปกครองนั้นต้องตั้งความคาดหวังในการเรียนของนักเรียนแค่พอสมควรจะทำให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียน เพียรพยายามเพื่อความสำเร็จในการเรียนถึงแม้ว่าจะมีอุปสรรคก็จะอดทน มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมเว้นแต่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองอย่าคาดหวังสูงเกินไปจะทำให้เด็กนักเรียนหมดกำลังใจเหนื่อยหน่าย เกิดความเครียดและไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน

3. พ่อแม่ ครู ผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรให้การพัฒนาด้านการวางแผนในอนาคต และหลักการแก้ปัญหา การรู้จักรอคอยให้กับนักเรียนชายมากขึ้นเพราะส่วนใหญ่เด็กนักเรียนหญิงจะมีการวางแผนอนาคตและความมานะอดสาหัสในการเรียนมากกว่านักเรียนชาย

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ทำการศึกษาระยะยาวของผลของลักษณะมุ่งอนาคตที่มีต่อความสำเร็จในด้านอาชีพ
2. จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู และเจตคติต่อการเรียน ไม่มีอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหัสในการเรียน ควรทำการตรวจสอบซ้ำว่าตัวแปรการอบรมเลี้ยงดู และเจตคติต่อการเรียนมีผลต่อลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหัสในการเรียนหรือไม่
3. ควรมีการเพิ่มเติมตัวแปรในการศึกษา โดยนำตัวแปรอิทธิพลด้านประสบการณ์ เข้ามาศึกษาในโมเดล เพื่อที่จะได้ทราบว่าอิทธิพลต่อลักษณะมุ่งอนาคตและความมานะอดสาหัสในการเรียนหรือไม่เนื่องจาก แบนดูรา (Bandura, 1977, pp. 81-82) ได้เสนอองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคาดหวังในอนาคตคือประสบการณ์ของความสำเร็จในการทำงาน (Performance Accomplishment) เป็นประสบการณ์ตรงจึงมีผลต่อความคาดหวังในอนาคตกับความสามารถของบุคคล